

üteldud. Tark ütles, kui ämbri nurgast pääwa walgele tõi: „Sina ei ole tugewast linni pidanud; wanad on wälja peasnud ja lask poega aga järel jäänud,“ — seda üteldes wõtis ta lask weikest konna ämbri, mis ta naisele näitas. Naine aga sai jere weks. Et tark ise konnad kaasa oli toonud ja neid ämbriisse pannud: seda wõib iga mõistlik inimene arwata; nisamuti ka seda, et naisel konna siskonnas elamas ei olnud, waid wale luulemise wägi oli konnaft sünnitanud. — Selepärost, armas lugeja, mis ebaust nõidade ja sortide kohta loriseb, se on üsna tühi petuse asi, mis enamist wanast pimedast aegast päritud on, aga meie päiwil kuiskil ei kõlba uskuda.

Maa peal kaswab mitu iseliku rohutaimet, mis inimese uimaseks teeb, nõnda et ta raske une sisse langeb ja magades nii elawalt und näeb, kui sunnits unenäu kaju tema ärksa silma ees. Wanal aegal leiti petisi, kes niisugust rohtust ja nende uimaseks tegewad wäge tundsid. Kawalad petisid lorisesid ebauskliku rahwale, kuda nad wõisid rahakandjaid ja tontisi teha, mis peremehele wara koku pidid kandma. Teistele lubasid nemad imewoli anda, misga nad ennast liba-hundiks ehk muu elajaks wõisid moondada. Uga kes kõil nõiduse sügawused põhjani tundma soowis saada, se pidi nimetusõrmeft natuke werd andma, mis läbi ta põrgu orjaks pidi kihlatud saama. Kui niisuguse rumala lori läbi ühe ebauskliku inimese luulemise wägi elawaks oli

läänud, siis anti temale uimaseks tegewat rohtu sisse, et ta magama uinus. Nüüd teab igaüks tähele panija, kuidas ühe unenäus enamist niisugused aegad meie ette tulewad, mis peale meie õhtu olime mõtelnud. Seal sündis, et mõningad unenäus liba-hundi kombel ehk tuulispaskil ümber sõitsid, wadel wana sarwikuga ennast kihlastiwad ja muud alpi asju tegid. Raskest unest ärkades olid päänud nõnda uimased, et mitu waest petetud looma unenägu tõsiselt juhtumiseks arwasid. Nemad rääkisid oma lugu teistele, teised läksid asja ise katsuma ja leidsid seda sama; se läbi tõusis nõidade hull pääw pääwalt suuremaks.

Wanal aegal leiti ka suurema sugu rahwa seas enam kerge uskumust kui praegu, sest õpetuse tarkus ei olnud maa-ilma weel nõnda walgustanud, ja õn: faks tegew Nisti-ust mitmes paigas ebausuga segatud. Sealta se siis tuli, et nemad rahwa keskel liikuwad nõidade lori uskuma hakasid, ja wiimaks kindlaste ära keelasid, et kedagi sortist ja nõia ammetit ei tohtind pidada, waid keda selle pealt kinni tabati, seda pidi surma kohtus hukka mõistetama. Kui siis kellegi õnnetuma inimese peale kahlast jutu tõsteri, et ta nõid pidi olema, siis wiidi teda kohtu ette ja piinati niikaua koledal kombel, kunni ta wiimaks enam walu ei jõudnud kannatada, waid ennemine tunistas: „Jah, mina olen nõid!“ Siis hakati neid uest piinama, kunni nad oma tutawaid pidid tunnistama, kes ka nõia tempust pruukisid. Mõned raskest